



Briselē, 2019. gada 27. maijā
(OR. en)

9663/19

JAI 574
COPEN 232
DAPIX 194
ENFOPOL 269
CYBER 179
EUROJUST 105
DATAPROTECT 153
TELECOM 238

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Padome
Iep. dok. Nr.:	8621/19
Temats:	Eiropas Savienības Padomes secinājumi par datu saglabāšanu noziedzības apkarošanas nolūkā – pieņemšana

1. Ņemot vērā pārdomu procesa konstatējumus, kas apkopoti prezidentvalsts Austrijas ziņojumā, kurš tika iesniegts Padomes 2018. gada decembra sanāksmē, un pēc tieslietu ministru minētajā sanāksmē paustā aicinājuma veikt turpmākus pasākumus, prezidentvalsts sagatavoja izklāstu par galvenajiem politiskajiem vēstījumiem datu saglabāšanas jomā, kas kalpoja par pamatu secinājumu sagatavošanai par šo jautājumu; minētie secinājumi izklāstīti šīs piezīmes pielikumā.
2. Padomes teksta projekts tika apspriests un tehniskā līmenī pabeigts *DAPIX* (datu saglabāšana) darba grupas 8. maija sanāksmē, un Pastāvīgo pārstāvju komiteja to apstiprināja 2019. gada 22. maijā.
3. Diskusijās delegācijas pauda stingru politisku apņemšanos turpināt darbu, lai rastu risinājumu problēmām, ko rada datu saglabāšanas režīma trūkums ES līmenī.
4. Pamatojoties uz minēto, Padome tiek aicināta pieņemt šo secinājumu tekstu.

**EIROPAS SAVIENĪBAS PADOMES SECINĀJUMI PAR DATU SAGLABĀŠANU
NOZIEDZĪBAS APKAROŠANAS NOLŪKĀ**

Ievads

1. Dati, kas iegūti no telekomunikāciju operatoriem un pakalpojumu sniedzējiem, ir ļoti svarīgi, lai tiesībsardzības, tiesu un citas kompetentās iestādes digitālajā laikmetā sekmīgi izmeklētu noziedzīgas darbības, piemēram, terorismu vai kibernoiedzību.
2. Lai nodrošinātu, ka tiesībsardzības, tiesu un citu kompetento iestāžu rīcībā ir informācija, kas vajadzīga izmeklēšanas efektīvai veikšanai, ar telekomunikāciju operatoru un pakalpojumu sniedzēju darbīgas nolūkos saglabātajiem datiem var nepietikt minēto iestāžu vajadzībām. Patiešām šādi darbīgas nolūki negarantē, ka dati tiks saglabāti, un, ja dati tiek saglabāti, saglabāšanas laiks nebūtu paredzams.
3. Noziedzības apkarošana ir vispārēju interešu mērķis, un tās nolūks ir uzturēt sabiedrības drošību un nodrošināt personu drošību, kas ir priekšnoteikums pamattiesību nodrošināšanai. Tādēļ, lai apmierinātu tiesībsardzības operatīvās vajadzības, ir lietderīgi telekomunikāciju operatoriem un pakalpojumu sniedzējiem noteikt samērīgus, nepieciešamus un pārredzamus datu saglabāšanas pienākumus. Šādiem datu saglabāšanas režīmiem jānodrošina pietiekami aizsardzības pasākumi Hartā noteiktajām pamattiesībām, jo īpaši tiesībām uz privātumu, tiesībām uz personas datu aizsardzību, tiesībām uz nediskrimināciju un tiesībām uz nevainīguma prezumpciju.
4. Būtiski svarīgi ir Eiropas Savienības Tiesas ("Tiesa") nolēmumi lietās *Digital Rights Ireland*¹ un *Tele 2*², kuros ir noteikti kritēriji likumīgai datu saglabāšanai un piekļuvei šiem datiem. Būtu arī jāatzīmē, ka Tiesas konstatējumi minētajās lietās attiecas tikai uz datiem par datplūsmu un atrašanās vietu, nevis uz datiem par abonentiem³.

¹ C-293/12.

² C-203/15.

³ 14319/18.

5. Eiropadomes 2017. gada 23. jūnija secinājumos ir uzsvērts, cik svarīgi ir nodrošināt datu pieejamību, lai efektīvi apkarotu smagus noziegumus, tostarp terorismu ⁴. Būtu jāuzsver, ka atšķirīgu tiesību normu pastāvēšana datu saglabāšanas jomā var radīt ierobežojumus sadarbībai un informācijas apmaiņai starp kompetentajām iestādēm pārrobežu lietās. Šajā sakarā Eiropadomes 2018. gada 18. oktobra secinājumos tiek aicināts veikt pasākumus ar mērķi nodrošināt dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm un Eiropolam pietiekamus resursus, lai tie varētu stāties pretī jauniem izaicinājumiem, kurus rada tehnoloģiju attīstība un mainīgā drošības apdraudējumu aina, to cita starpā panākot ar aprīkojuma koplietošanu, labākām partnerībām ar privāto sektoru, iestāžu sadarbību un uzlabotu piekļuvi datiem ⁵.
6. 2017. gada aprīlī tika sākts pārdomu process par datu saglabāšanu noziedzības apkarošanas nolūkā. Šā procesa rezultāti palīdzēs dalībvalstīm analizēt attiecīgās Tiesas judikatūras prasības un izpētīt iespējamus veidus, kā nodrošināt to datu pieejamību, kas vajadzīgi noziedzības efektīvai apkarošanai, ņemot vērā minēto judikatūru, kura paplašinās, jo pēc nolēmuma lietā *Tele 2* Tiesā ir iesniegtas jaunas lietas. Būtiski panākumi pārdomu procesā cita starpā ir:
- Padomes informēšana par panākto progresu 2017. gada decembrī ⁶;
 - dalībvalstu sniegtās informācijas apkopojums par saglabāto datu izmantošanu kriminālizmeklēšanā ⁷;
 - Eiropolā ekspertu līmenī rīkoto datu saglabāšanas semināru rezultāti ⁸.
7. Padome 2018. gada 6. un 7. decembra sanāksmē ņēma vērā šā pārdomu procesa pašreizējo stāvokli, tostarp dažus galvenos turpmākā darba virzienus ⁹. Pēc tam sekojošā viedokļu apmaiņā vairāki ministri aicināja Komisiju, ņemot vērā valstu un ES judikatūras attīstību, veikt visaptverošu pētījumu par iespējamiem risinājumiem datu saglabāšanai, tostarp par likumdošanas iniciatīvu.

⁴ EUCO 8/17.

⁵ EUCO 13/18.

⁶ 14480/1/17 REV 1.

⁷ WK 5296/2017 REV 1.

⁸ WK 5900 2018 INIT.

⁹ 14319/18.

8. Tādēļ ir rūpīgi jāievēro attiecīgā tiesu judikatūra valstu un ES līmenī, jo īpaši attiecībā uz jaunākajiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, ko Tiesai iesniedza *Investigatory Powers Tribunal* Apvienotajā Karalistē ¹⁰, Konstitucionālā tiesa Beļģijā ¹¹, *Conseil d'Etat* Francijā ¹² un Igaunijas Augstākā tiesa ¹³.
9. Eiropas Parlamenta Īpašās komitejas terorisma jautājumos ziņojumā norādīts, ka komitejas darbā pastāvīgi tika izvirzīts jautājums par atbilstīga datu saglabāšanas režīma nepieciešamību. Referenti uzskata, ka ir jāparedz ES režīms datu saglabāšanai saskaņā ar prasībām, kas izriet no Tiesas judikatūras, vienlaikus ņemot vērā kompetento iestāžu vajadzības un terorisma apkarošanas jomas specifiskās īpašības.

¹⁰ C-623/17. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Savienības tiesību tvērumu saistībā ar valsts līmenī veiktajiem pasākumiem valsts drošības aizsardzībai.

¹¹ C-520/18. Beļģijas Konstitucionālās tiesas lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz jautājumiem par to, vai vispārēja datu saglabāšanas shēma būtu pamatota gadījumā, ja i) būtu noteikts plašāks mērķis nekā cīņa pret smagiem noziegumiem (piemēram, cīņa pret cita veida noziegumiem vai valsts drošības un teritorijas aizsardzības garantēšana) vai ii) būtu jāizpilda Hartas 4. un 8. pantā noteiktie pozitīvie pienākumi (spīdzināšanas aizliegums un personas datu aizsardzība).

¹² Lieta C-511/18. Viens no Francijas *Conseil d'Etat* lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz tiesisko regulējumu datu saglabāšanai kriminālizmeklēšanas vajadzībām, kurā *Conseil d'Etat* izvirza līdzīgu jautājumu kā Beļģijas Konstitucionālā tiesa, proti, vai vispārēju datu saglabāšanu var pamatot, ņemot vērā tiesības uz drošību. Lieta C-512/18 attiecas uz tiesisko regulējumu datu saglabāšanai izlūkošanas dienestu vajadzībām. Līdzīgi kā Apvienotās Karalistes lietā (C-623/17), *Conseil d'Etat* Tiesai jautā, vai datu saglabāšanas režīms ir pamatots, ņemot vērā pastāvošos terorisma draudus.

¹³ Lieta C-746/18 par piekļuvi saglabātajiem datiem.

10. Būtu jāatgādina, ka datu saglabāšanas nolūkā īpaši svarīgi ir patlaban piemērojamās E-privātuma direktīvas ¹⁴ noteikumi, reformētais Eiropas Savienības tiesiskais regulējums, jo īpaši Vispārīgā datu aizsardzības regula ¹⁵ un Tiesībaizsardzības direktīva ¹⁶, kā arī notiekošās sarunas par Komisijas priekšlikumu jaunai E-privātuma regulai ¹⁷.

Padomes apsvērumi

1. Datu saglabāšana ir būtisks tiesībaizsardzības, tiesu un citu kompetento iestāžu instruments, kas palīdz efektīvi izmeklēt smagus noziegumus, kā noteikts valsts tiesību aktos, tostarp terorismu vai kibernetizāciju.
2. Datu saglabāšanas un līdzīgu izmeklēšanas pasākumu izmantošanā būtu jābalstās uz Hartā noteikto pamattiesību un brīvību aizsardzību un mērķa ierobežojuma, nepieciešamības un proporcionālības principiem.
3. Valsts vai Eiropas līmeņa likumdošanas reformās, tostarp jaunajā E-privātuma regulā, būtu jānodrošina tiesiskā iespēja attiecībā uz datu saglabāšanas shēmām ES un valsts līmenī, kurās ņemta vērā turpmākā attīstība un kuras atbilst prasībām, kas noteiktas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā to interpretējusi Tiesa.

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju), kas grozīta ar Direktīvu 2009/136/EK (2009. gada 25. novembris).

¹⁵ OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.

¹⁶ OV L 119, 27.4.2016., 89. lpp.

¹⁷ 2017/0003 (COD).

Secinājumi

1. Būtu jāturpina darbs Prezidentvalsts draugu grupā (*DAPIX*) pie jautājuma par datu saglabāšanu.
2. Komisija:
 - tiek aicināta veikt atbilstīgus pasākumus ar mērķi apkopot informāciju par dalībvalstu kompetento iestāžu vajadzībām attiecībā uz piekļuvi pieejamiem datiem, kas ir noteikti nepieciešami, lai efektīvi apkarotu noziedzību, tostarp terorismu;
 - tiek aicināta sākumposmā rīkot vairākas mērķorientētas apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai papildinātu Prezidentvalsts darba grupas (*DAPIX*) veikto darbu, un regulāri informēt darba grupu par šajās apspriedēs gūtajiem konstatējumiem;
 - tiek lūgta pēc tam, ņemot vērā minētās apspriešanās, saskaņā ar LESD 241. pantu sagatavot visaptverošu pētījumu par iespējamiem risinājumiem datu saglabāšanai, tostarp apsvērt turpmāku likumdošanas iniciatīvu. Šādā pētījumā būtu jāņem vērā ne tikai apspriežu rezultāti, bet arī:
 - arvien plašākā Tiesas un valstu tiesu judikatūra, kas ir būtiska saistībā ar datu saglabāšanu; un
 - Padomes kopējā pārdomu procesa rezultāti ¹⁸;

¹⁸ Kā jo īpaši izklāstīts prezidentvalsts piezīmēs, kas iekļautas dokumentos 14480/1/17 REV 1 un 14319/18.

- tiek aicināta pētījumā cita starpā sīkāk izvērtēt vispārējas, mērķorientētas un ierobežotas datu saglabāšanas koncepcijas (pirmais ieviešanas līmenis) un koncepciju par mērķorientētu piekļuvi saglabātajiem datiem (otrais ieviešanas līmenis), kā arī izpētīt, cik lielā mērā spēcīgu aizsardzības pasākumu un iespējamu ierobežojumu kumulatīvā ietekme abos ieviešanas līmeņos varētu palīdzēt mazināt minēto datu saglabāšanas vispārējo ietekmi, lai aizsargātu Hartā noteiktās pamattiesības, vienlaikus nodrošinot izmeklēšanas efektivitāti, jo īpaši, ja tiek nodrošināts, ka piekļuve tiek sniegta tikai konkrētiem datiem, kas nepieciešami konkrētas izmeklēšanas veikšanai;
- tiek lūgta līdz 2019. gada beigām ziņot par situāciju darbā pie datu saglabāšanas.
